

Trajnostna mobilnost v šolah: modna muha ali nepogrešljiv vedenjski vzorec

dr. Tatjana Resnik Planinc

TIM v praksi

REPUBLICA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR

TM v šoli

- Namen: ozavestiti otroke in mladino o pomenu hoje, kolesarjenja in uporabe javnega prevoza v vsakdanjem življenju.
- Zavedanje in želje >>> soočenje z realnostjo.

TM v praksi

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA

- Inovativne in učinkovite metode dela z namenom spodbujanja mišljenja.
- Heterogene učne metode, podprte z raziskovalnimi vprašanji.
- Nadgradnja znanja na terenu.
- Znanje naj se gradi na osebnih izkušnjah učencev in sistematični nadgradnji znanj od krajevne do svetovne ravni.

TM v praksi

- Študije primerov, problemske razprave, igre vlog, metoda eksperimenta.
- Izkustveno učenje.
- Učitelj naj skrbi za sprotno motivacijo učencev in njihov pozitiven odnos do TR in TM.
- Individualizacija in diferenciacija.
- Socialna občutljivost učitelja.

- Medpredmetno povezovanje.
- Poudarek naj bo na osebnem doživljanju in upoštevanju zamisli, ki jih učenci oblikujejo v šoli in zunaj nje.
- Učenci naj oblikujejo stališča in vrednote, se učijo učinkovitih strategij reševanja problemov, kritičnega sprejemanja informacij ter komunikacijskih zmožnosti.
- Učenci naj spoznajo, da ljudje s svojim vsakodnevnim delovanjem in odločitvami vplivamo na naravno in družbeno okolje.

POVEZANOST VSEBIN O TM Z UČNIMI NAČRTI ZA OŠ

- Geografija.
- Življenje človeka na Zemlji.
- Raziskovanje domačega kraja in varstvo njegovega okolja.
- Spoznavanje okolja.
- Družba.
- Državlјanska in domovinska vzgoja ter etika.
- Okoljska vzgoja I- III.

TM v praksi

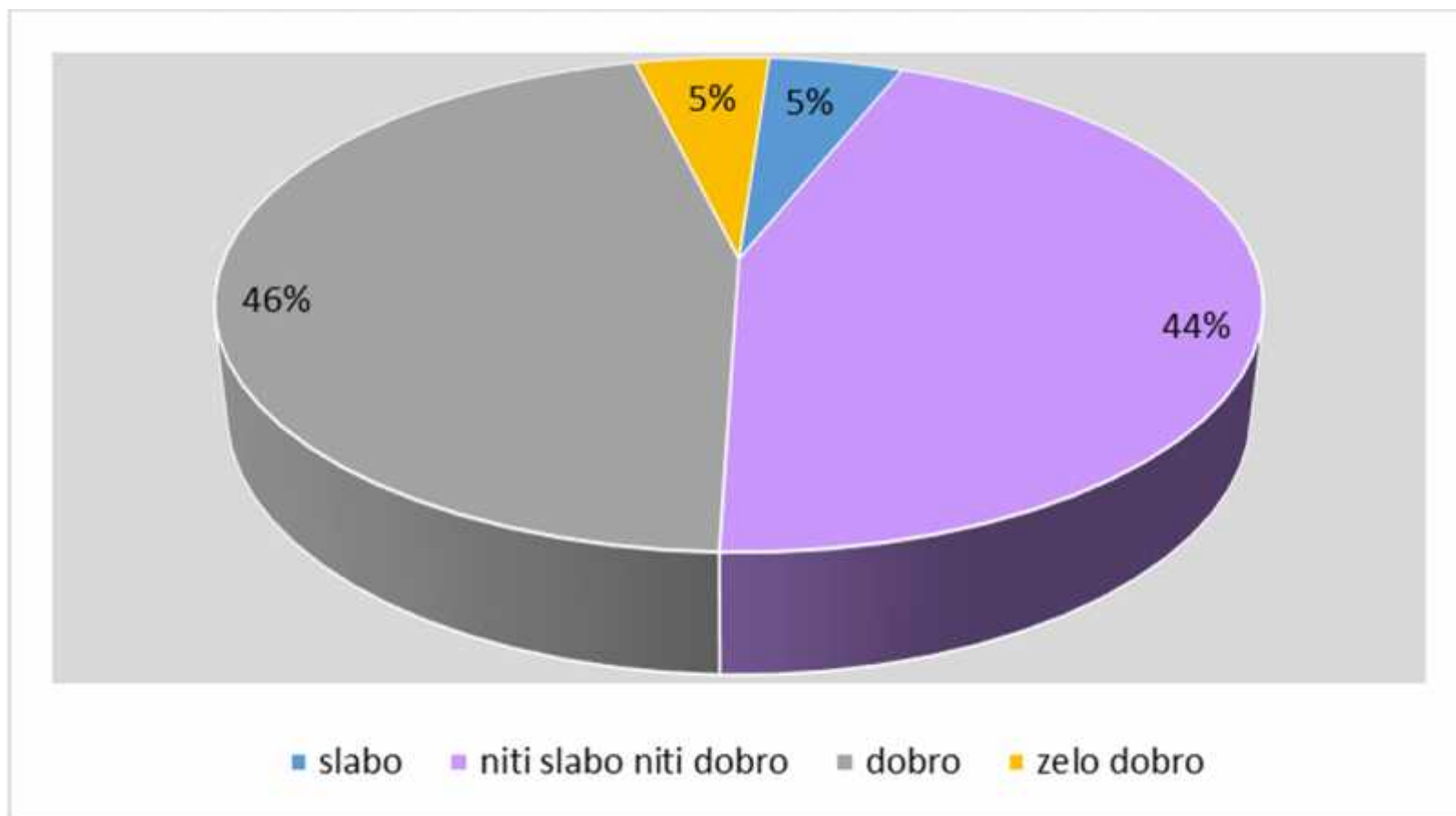
RAZISKAVA

- V raziskavi je sodelovalo 81 vzgojiteljev in učiteljev osnovnih in srednjih šol v Sloveniji.
- 96 % anketirancev je bilo ženskega spola.
- 45 % anketirancev je pripadalo starostni skupini 40–49 let, 28 % starostni skupini 30–39 let, 22 % starostni skupini nad 50 let, le 5 % jih je bilo mlajših od 30 let.
- S 50 % prevladuje osnovna šola, znotraj nje pa z 38 % 1. triada. Osnovni šoli sledi vrtec z 28 %. Iz srednjih šol je sodelovalo 21 % anketirancev.

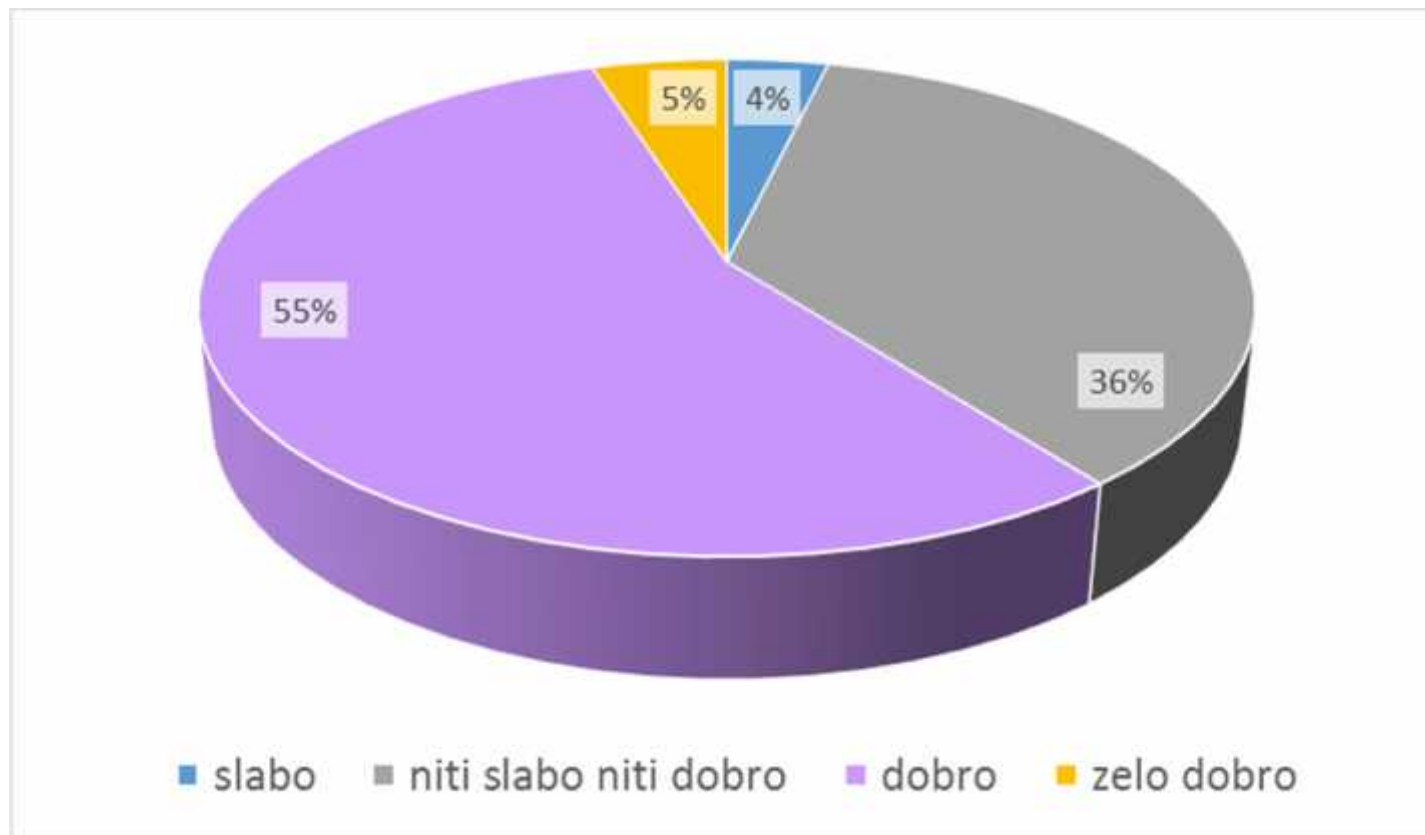
- Po mnenju anketirancev učenci **največ znanja o trajnostnem razvoju in trajnostni mobilnosti** pridobijo pri **spoznavanju okolja, družbi, geografiji in športni vzgoji**. V manjšem številu so bili omenjeni še predmeti zgodovina, sociologija, državljanska vzgoja in etika, naravoslovje in tehnika, likovna vzgoja, biologija, kemija, fizika, tehnika in tehnologija, slovenski jezik in celo glasbena vzgoja. Eden od anketirancev je zapisal, da je to zelo **odvisno od učitelja**, ki predmet poučuje, saj so učne vsebine zasnovane tako, da lahko izvajalec specifične in bolj aktualne teme izpostavi ali pa zaobide.

Poznavanje tematike **trajnostnega razvoja** s strani vzgojiteljev in učiteljev

Poznavanje tematike **trajnostne mobilnosti** s strani vzgojiteljev in učiteljev

- Vzgojitelji in učitelji trajnostni razvoj in trajnostno mobilnost definirajo strokovno ustrezno.
- Največji delež anketirancev (70 %) prihaja na delovno mesto z osebnim avtomobilom. 15 % jih prihaja peš, 9 % s kolesom, 4 % z avtobusom in 1 % z avtobusom ali vlakom.
- Med vzroki za izbrani način prihoda na delo navajajo neustrezne oz. pomanjkljive avtobusne povezave, (pre)veliko oddaljenost doma od šole (kar velja tako za uporabo avtobusa oz. vlaka kot za vožnjo s kolesom in pešhojo), preveliko porabo časa v primeru koriščenja javnega prevoza in neurejene kolesarske poti.

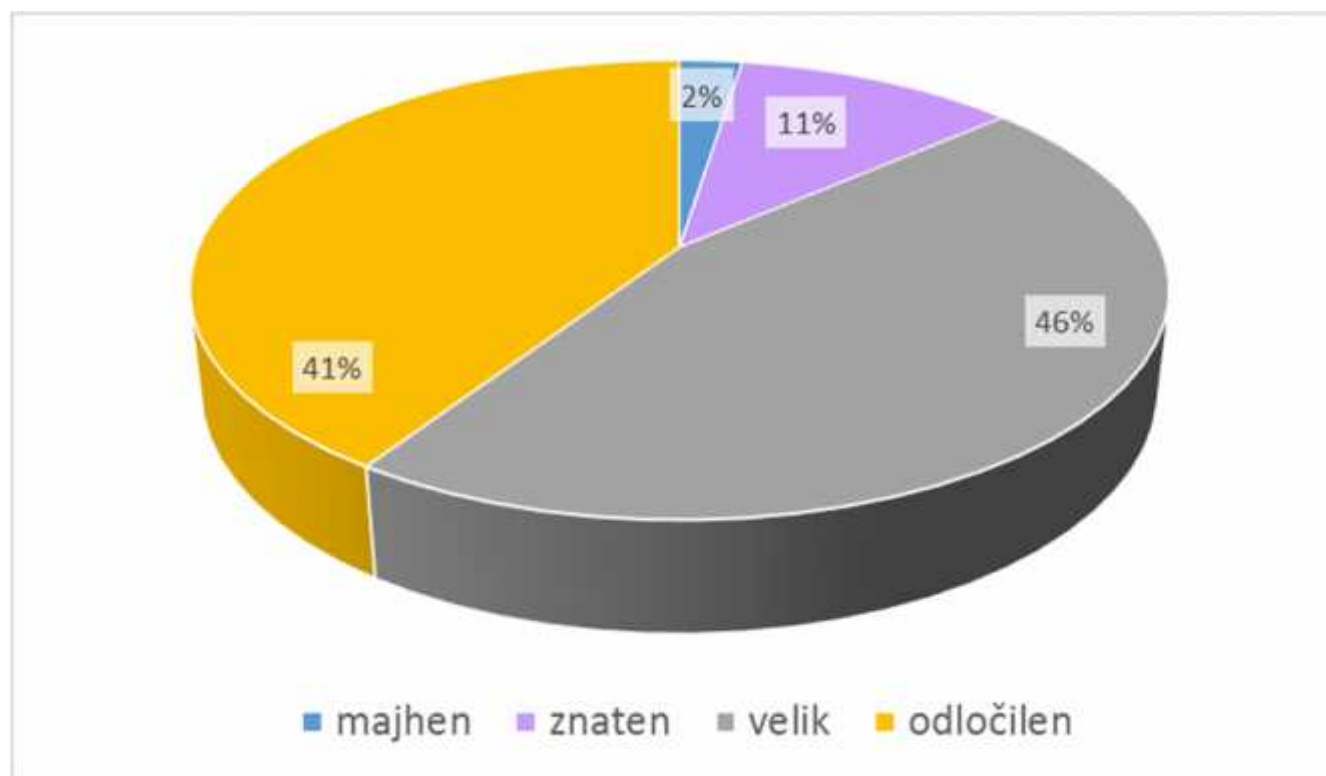
- Z vidika prometne infrastrukture in prometne varnosti so širše okolice šol oz. manjši kraji ustrezno urejeni.

Po mnenju vzgojiteljev in učiteljev lahko vrtec oz. šola za spodbujanje trajnostne mobilnosti in uporabe javnega potniškega prometa oz. hoje:

- seznanja otroke, učence in tudi njihove starše o pomenu trajnostne mobilnosti,
- postavi ovire za dostop na šolsko dvorišče,
- v povezavi z avtobusnim podjetjem zagotavlja ustrezne avtobusne povezave za učence,
- vzgaja z vzgledom vzgojiteljev, učiteljev in drugih posameznikov (naj se o tem piše, poroča, vključi kolesarjenje v šolske aktivnosti, nagradi pešce, poceni in uredi avtobusne prevoze ...),
- ozavešča o potrebi otrok po gibanju, izpeljejo se naj večkratne akcije ob pomoči strokovnjakov,
- v sodelovanju z ustreznimi organi/institucijami uredi kolesarske poti oz. izboljša prometno infrastrukturo v okolici šole/vrtca,
- ozavešča o zdravem načinu življenja, izvaja različne akcije,
- sodeluje na razpisih, natečajih, v projektih, organizira športne dneve, šolske ekskurzije, obiske prireditev in predstav z javnim potniškim prometom, sodeluje z občino, staršem in njihovim otrokom ponuja primerne programe – skupne dejavnosti, kot so skupni sprehodi, planinski krožki, tečaji kolesarjenja itd., organizira teden hoje, uvaja tedne brez avtomobilov itd.

Vpliv **vzgoje** na obnašanje otroka in mladostnika v prometu

- Odnos vzgojno-izobraževalnih inštitucij in zaposlenih do projektov, ki težijo k razvijanju zavesti in spreminjanju (zakoreninjenih) navad, je pozitiven.
- Vzgojitelji in učitelji so opozorili tudi na velik pomen, ki ga ima za ravnanje posameznika **odnos vrstnikov** do določene tematike na eni in **odnos staršev oz. širše družine** na drugi strani. Pri tem so predvsem problematizirali odnos staršev, ki pogosto niso naklonjeni spremembam, ki posegajo v njihov utečeni način življenja.

IPOP

Kako poučevati trajnostno mobilnost?

Primeri učnih gradiv s področja TM

Gradivo samo za interno uporabo!

dr. Tatjana Resnik Planinc

TM v praksi

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR

JAVNI POTNIŠKI PROMET V SLOVENIJI

- SESTAVI IN POBARVAJ SVOJ AVTOBUS ALI VLAK
(1. do 3. razred)

- PROMOCIJA JAVNEGA POTNIŠKEGA PROMETA
(4. do 9. razred)

MOJA POT V ŠOLO

- KAKO SEM DANES PRIŠEL V ŠOLO? (1. do 5. razred)
- SOOČANJE MNENJ (7. do 9. razred)

PROMET – OKOLJE - ČLOVEK

- PROMET V OKOLICI ŠOLE (1. do 9. razred)
- KAKO OPAZUJEMO PROMET (5. do 9. razred)
- VPLIV PROMETA NA OKOLJE (7. do 9. razred)
- MOJE MNENJE ŠTEJE (5. do 9. razred)

POTOVALNE NAVADE RAZREDA

- KOLIKO NAS STANE AVTO (3. do 9. razred)
- POTOVALNE NAVADE DOMA IN PO SVETU (7. do 9. razred)
- NA IZLET Z JAVNIM PREVOZNIM SREDSTVOM (5. do 9. razred)
- OKOLJU PRIJAZNA IN VARNA POT V ŠOLO (5. do 9. razred)

